U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Lenky Kaniové, a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **S. H.,** zastoupen Mgr. Ivem Chmelařem, advokátem se sídlem Dlouhá 13, Litoměřice, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 12. 2008, č. j. OAM-856/VL-11-11-2008, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 10. 2009, č. j. 62 Az 30/2008 - 40,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora označeného usnesení Krajského soudu v Ostravě. Tímto usnesením krajský soud rozhodl tak, že se stěžovateli neustanovuje zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti proti rozsudku téhož soudu ze dne 4. 8. 2009, č. j. 62 Az 30/2008 – 24. Současně byl stěžovatel vyzván, aby ve lhůtě jednoho měsíce od doručení tohoto usnesení soudu předložil plnou moc udělenou advokátu, který jej bude v daném řízení zastupovat, a jeho prostřednictvím kasační stížnost doplnil o konkrétní důvody.

Krajský soud stěžovatele v souvislosti s jeho žádostí o ustanovení zástupce z řad advokátů z důvodu nedostatku finančních prostředků k úhradě povinného zastoupení vyzval, aby ve stanovené lhůtě doložil své majetkové, výdělkové a osobní poměry. Tato výzva byla stěžovateli zaslána na adresu uvedenou v kasační stížnosti, na níž však dotyčný nebyl dne 27. 8. 2009 zastižen; zásilka byla proto uložena na poště a stěžovateli byla zanechána výzva k jejímu vyzvednutí. Dne 9. 9. 2009 byla zásilka po marném uplynutí desetidenní zákonné lhůty vrácena krajskému soudu, který ji považoval za doručenou dne 7. 9. 2009 [§ 49 odst. 4 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), použitý přiměřeně podle § 42 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“)]. Krajský soud o této skutečnosti vyvěsil na úřední desce dne 9. 9. 2009 sdělení, v němž bylo mimo jiné uvedeno, že po uplynutí lhůty pro vyzvednutí nebylo možné

zásilku vhodit do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky, pročež byla vrácena soudu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje jedinou námitku, a to, že při doručování výzvy k prokázání majetkových, výdělkových a osobních poměrů doručující orgán nepostupoval v souladu s § 49 odst. 4 věty druhé o. s. ř., podle kterého měl doručovanou zásilku po marném uplynutí lhůty pro její vyzvednutí vhodit do stěžovatelem užívané schránky. To však doručující orgán neučinil, přestože se na adrese stěžovatele taková schránka nachází. Do této schránky mu ostatně byla doručena i výzva k převzetí napadeného usnesení. Shora popsaným pochybením doručujícího orgánu bylo jmenovanému znemožněno reagovat na výzvu soudu a prokázat jeho majetkové, výdělkové a osobní poměry. Z toho důvodu stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přípustností kasační stížnosti. Kasační stížnost je dle § 102 s. ř. s. zásadně přípustná, s výjimkou případů taxativně vypočtených v § 104 s. ř. s, pokud splňuje zákonné náležitosti (§ 106 odst. 1 s. ř. s.), je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je řádně zastoupen (§ 105 s. ř. s.). V projednávané věci jsou zákonné náležitosti i procesní podmínky splněny a kasační stížnost je tedy přípustná.

Nejvyšší správní soud se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Vymezením institutu nepřijatelnosti se soud již podrobně zabýval např. ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (všechna zde citovaná judikatura je dostupná na www.nssoud.cz). Podle tohoto usnesení je jedním z typických důvodu přijatelnosti kasační stížnosti skutečnost, že dotčeným právním otázkám dosud nebyla judikaturou Nejvyššího správního soudu věnována dostatečná pozornost. Jak však z dalšího textu odůvodnění vyplyne, zdejší soud se otázkami souvisejícími s doručováním soudních písemností do vlastních rukou účastníka řízení podle § 49 odst. 4 o. s. ř., ve znění účinném od 1. 7. 2009, již ve své judikatuře v nedávné době zabýval. Právní závěry k nimž tato judikatura dospěla jsou přitom nepochybně aplikovatelné i na nyní projednávanou věc. Dalším možným důvodem přijatelnosti kasační stížnosti, jenž by v dané věci mohl přicházet v úvahu, je pak hrubé pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva, pokud by mělo zcela zásadní dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

Nejvyšší správní soud ve své judikatuře v první řadě reflektuje podstatné změny, k nimž došlo v mechanismu doručování soudních písemností přijetím zákona č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, a který nabyl účinnosti dne 1. 7. 2009. V usnesení ze dne 18. 3. 2010, č. j. 9 As 7/2010 - 53, je v souvislosti s institutem náhradního doručení dle nového znění § 49 odst. 4 o. s. ř. uvedeno, že: *„(k)e zmírnění nové právní úpravy doručování písemností náhradním způsobem občanský soudní řád v ustanovení § 50d upravuje tzv. neúčinnost doručení, tj. možnost prohlásit doručení soudní písemnosti za neúčinné při splnění zákonem stanovených podmínek. Na tomto místě je nutno připomenout, že postup při prohlašování doručení písemnosti za neúčinné se výrazně liší od pravidel upravujících tento institut v občanském soudním řádu do 30. 6. 2009, kdy k*

prohlášení neúčinnosti postačovalo prokázat, že se adresát v době doručování na adrese pro doručování (v místě doručování) nezdržoval. Koncepci, podle které se adresát může s doručovanou listinou seznámit vždy, zdržuje-li se v místě, kde mu bylo náhradně doručeno, právní úprava doručování účinná od 1. 7. 2009 opustila. Namísto toho vychází z přesvědčení, že pro doručení není významné, kde se adresát skutečně zdržuje, a nastoluje zásadu, že každý adresát je odpovědný za existenci adresy pro doručování a ochranu vlastních zájmů a že je povinen si zajistit přijímání listin na adrese pro doručování bez ohledu na to, kde se skutečně zdržuje." Na jiném místě téhož rozhodnutí je dále zdůrazněno, že: „*k prohlášení doručení písemnosti za neúčinné se předpokládá aktivita adresáta v podobě podání návrhu na prohlášení doručení konkrétní soudní písemnosti za neúčinné (§ 50d odst. 1 o. s. ř.). Soud tak není oprávněn ani povinen tuto neúčinnost posuzovat z úřední povinnosti(...)*". Z uvedeného jasně vyplývá, že nová právní úprava klade při doručování větší nároky na samotné účastníky řízení, od nichž se očekává vyvinutí potřebného úsilí k zajištění toho, aby byli během řízení v dosahu soudu, přičemž pro případy, kdy jsou v důsledku objektivních či zvláště závažných subjektivních příčin nedosažitelní, ponechává možnost namítat neúčinnost doručení (§ 50d o. s. ř.). Na tomto místě je však nutno podotknout, že stěžovatel v kasační stížnosti neuvádí, že by se v den, kdy mu byla předmětná zásilka doručována, a po celou dobu běhu desetidenní lhůty pro její vyzvednutí na své adrese z vážných důvodů vůbec nezdržoval, a z toho důvodu nemohl vědět o uložení doručované písemnosti na poště. Stěžovatel tedy účinnost doručení předmětné písemnosti nikterak nezpochybňuje a v kasační stížnosti namítá pouze to, že doručující orgán v rozporu s § 49 odst. 4 o. s. ř. předmětnou zásilku poté, co mu byla po marném uplynutí desetidenní lhůty pro její vyzvednutí doručena fikcí, nevhodil do jím užívané domovní či jiné schránky, přestože se na jeho adrese v té době taková schránka nacházela.

Nejvyšší správní soud k uplatněné stížní námitce odkazuje zejména na své usnesení ze dne 24. 2. 2010, č. j. 4 Ads 15/2010 - 43, jímž byla v jiné věci kasační stížnost odmítnuta jako opožděná, přestože stěžovatel namítal faktické zkrácení lhůty pro podání kasační stížnosti v důsledku několikadenní časové prodlevy mezi dnem fiktivního doručení napadeného rozhodnutí a dnem jeho vhození do jím užívané schránky. Zdejší soud vycházel ze skutečnosti, že pro počátek běhu lhůty pro podání kasační stížnosti je rozhodný den doručení napadeného rozhodnutí a nikoliv den, kdy se stěžovatel s obsahem tohoto rozhodnutí fakticky seznámí. V tomto smyslu soud uvedl, že: „*(s) ohledem na ustanovení § 49 odst. 4 o. s. ř. přitom není okamžik vložení písemnosti do schránky relevantní pro určení data doručení písemnosti. Rozhodující je uplynutí lhůty deseti dnů ode dne, kdy byla písemnost připravena k vyzvednutí. Takto určený okamžik nastoupení fikce doručení je zcela jednoznačný a nezávislý na okolnostech, které mohou doručujícímu orgánu zabránit v bezodkladném vložení písemnosti do schránky*." Pro týž závěr je možno poukázat i na usnesení ze dne 31. 3. 2010, č. j. 6 Azs 3/2010 - 53. Je nepochybné, že i v případě výzvy k prokázání osobních, majetkových a výdělkových poměrů stěžovatele pro účely posouzení jeho žádosti o ustanovení zástupce je pro počátek běhu soudem určené lhůty rozhodující, kdy byla tato výzva dotyčnému doručena. Z výše citované judikatury je zcela zřejmé, že vhození soudní písemnosti do schránky adresáta po marném uplynutí lhůty k jejímu vyzvednutí nemá žádný význam z hlediska právních následků spojených s fiktivním doručením této písemnosti, ani žádné jiné právní účinky,

ale že jeho účelem je pouze zvýšení pravděpodobnosti, že se adresát s obsahem příslušné zásilky skutečně seznámí.

Pokud by se stěžovateli podařilo jednoznačně prokázat, že se na jeho adrese skutečně v době doručování nacházela schránka, do níž bylo možné soudní písemnost po marném uplynutí lhůty k jejímu vyzvednutí vhodit, a že tedy doručující orgán postupoval v rozporu s § 49 odst. 4 o. s. ř., bylo by nutno konstatovat porušení procesního předpisu ze strany doručujícího orgánu. Jak ale plyne ze shora citovaného usnesení zdejšího soudu ze dne 26. 4. 2006, sp. zn. 1 Azs 13/2006, důvodem přijatelnosti kasační stížnosti je pouze takové porušení právních předpisů, které má zcela zásadní dopad do stěžovatelova hmotněprávního postavení. Pokud však vhození písemnosti doručené náhradním způsobem do schránky adresáta má pouze dodatečně přispět k tomu, aby se s danou písemností mohl seznámit, a nemá vliv na samotné doručení a s ním spojené právní následky včetně započetí běhu lhůt, nelze ani v jeho případném opomenutí doručujícím orgánem spatřovat natolik závažné pochybení, které by založilo přijatelnost kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud vzal v úvahu rovněž to, že v řízení o kasační stížnosti je zastoupení advokátem povinné a jeho nedostatek vede k jejímu odmítnutí (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). V této souvislosti však v dané věci nelze přehlédnout skutečnost, že poté, co krajský soud nevyhověl stěžovatelově žádosti o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí ve věci samé, si dotyčný sám zvolil advokáta, jenž soudu předložil plnou moc udělenou mu stěžovatelem k zastupování v daném řízení a podanou kasační stížnost doplnil, a to dokonce ještě před uplynutím lhůty soudem k tomu určené ve výroku II napadeného usnesení. Takový postup stěžovatele vedl k dodatečnému splnění podmínky řízení spočívající v jeho povinném zastoupení a z toho důvodu již ani není podstatné, jaké jsou v současnosti stěžovatelovy osobní, majetkové a výdělkové poměry.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na všechny námitky uplatněné v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Shledal ji proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 3, § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. května 2010

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu